

SAKSFRAMLEGG

Til:
Bibliotekstyret

Møtedato:
29.04.2020

Sak:

Strategiske satsinger og budsjettinnspill utenfor ramme - 2021

Innstilling til vedtak:

Bibliotekstyret godkjenner bibliotekdirektørens forslag til strategiske satsinger og budsjettinnspill utenfor rammen for 2021 slik de er skissert i saksdokumentet. Bibliotekdirektøren gis fullmakt til å ferdigstille saken i tråd med de innspillene som kom frem i møtet.

Bakgrunn

Alle enheter ved UiT inviteres til å melde inn saker til budsjett og strategiske satsinger for neste år. Bibliotekstyret inviteres med dette til å diskutere hvilke strategiske satsinger og større budsjettinnspill utenfor rammen som det er hensiktsmessig at Universitetsbiblioteket melder inn for budsjettåret 2021.

Fristen for å levere innspill er 11. mai 2020, og universitetsstyret behandler intern hovedfordeling av budsjetttrammer for 2021 i sitt møte 17. juni d.å.

Strategiske satsninger

Til grunn for denne type satsinger ligger Universitetets og Universitetsbibliotekets strategiske planer. Bibliotekdirektøren anbefaler to innspill her:

- OA-fondet – 7 millioner kroner i 2021, til sammen 24,5 millioner kroner over tre år
- Ny faglig stilling (utdanningsfaglig område) – 0,8 millioner kroner i 2021, til sammen 2,3 millioner kroner over tre år

Tiltakene beskrives nedenfor.

Budsjettinnspill utenfor rammen

Budsjettinnspill utenfor rammen gjelder store økonomiske satsinger som det ikke er tatt høyde for at enhetene kan bære over egen økonomi. I denne kategorien har Universitetsbiblioteket tidligere år meldt inn flere saker om nye stillinger og mindre prosjekter, men har sjelden fått disse innfridd. Gjennom disponering av egne avsetninger har det likevel vært mulig å realisere mange av tiltakene. Etter de siste års økonomiske innstramminger og sentrale tiltak for å begrense

avsetningene, har ikke UB lenger avsetninger som kan benyttes til særskilte tiltak utenfor rammen.

UB vil derfor være avhengig av ekstramidler for å kunne realisere spesielle tiltak, og bibliotekdirektøren anbefaler følgende innspill:

- Ny stilling (utdanningsadministrasjon) – 1,1 millioner kroner i 2021, deretter 0,7 millioner kroner årlig
- Dekning av dyrere litteraturavtaler (APC) – 2,2 millioner kroner i 2021, deretter 1,0 millioner kroner årlig
- Dekning av ekstraordinære litteraturkostnader pga ugunstige valutakurser i 2020 – 2,6 millioner kroner

Tiltakene beskrives nedenfor.

Om de enkelte tiltakene

OA-fondet – 7 millioner kroner

UiT var tidlig ute med en strategi for åpen publisering av vitenskapelige artikler, og publiseringsfondet eller Open Access (OA)-fondet ble opprettet i og med at universitetsstyret tildelte 300 000 kroner til fondet for 2011. Publiseringsfondet bidrar til at institusjonens forskere har tilgang til relevante publiseringskanaler som oppfyller kravene til OA-publisering. I takt med økende krav¹ forventes publiserings-(APC²)-kostnadene å fortsatt øke de kommende årene.

Det norske konsortiet har fremforhandlet flere overgangsavtaler fra og med 2019, som bidrar til å utforske nye måter å kjøpe litteratur på/publisere på; såkalte les & publiser-avtaler. Imidlertid dekker ingen av avtalene 100 % publisering. Noen av avtalene dekker også publisering i rene OA-tidsskrifter. Siden fondet er opprettet nettopp for å dekke slike utgifter, har denne typen kostnader blitt belastet fondet og ikke avtalene. I tillegg til les & publiser-avtalene, er det inngått avtale med OA-utgiveren Frontiers, denne avtalen gir en rabatt på 15 %. Det er prosesser på gang med flere OA-utgivere for å få avtaler som gir like enkel tilgang til publisering for forfatterne, og enklere administrasjon og ev. rabatter for fondet.

UB anbefalte i fjor at OA-fondet skulle finansieres av strategiske midler til og med 2022. Det foreslås nå å forlenge dagens ordning ytterligere ett år, til og med 2023.

I tillegg til bevilgning fra universitetsstyret, får fondet også tilførsel av midler via Forskningsrådets STIM-OA-ordning. Dette er en ordning hvor UH-institusjoner med publiseringsfond kan søke om å få refundert inntil 50 % av regnskapsførte kostnader for foregående regnskapsår. Ordningen skulle opphøre for OA-utgifter fra og med 2019, men som en konsekvens av Plan S ble ordningen utvidet med tre år og man vil kunne søke dekning av kostnader til og med for 2021. Etter dette forutsettes det at Forskningsrådet bidrar gjennom de indirekte kostnader som belastes prosjektene. UiT har gjennomgående fått mindre enn 50 %, av to grunner:

1. STIM-OA-ordningen har ikke hatt tilstrekkelig med midler, og har avkortet forholdsmessig

¹ Jf krav i/fra EUs Horizon 2020-program, Horizon Europe, Forskningsrådet, KD, Plan S

² APC – Article Processing Charge

2. UiT/UB innvilger støtte til flere kategorier publikasjoner enn de som tilfredsstiller STIM-OA-ordningens krav, blant annet monografier og antologiartikler

Antall søknader har jevnt over hatt en stigning. 2020-tallene så langt antyder en vesentlig økning i forhold til 2019, både i form av langt flere søknader og i form av økte artikkelkostnader, primært som følge av den ugunstige utviklingen i valutakursene. Per mars 2020 har fondet forpliktelse for vel 5 millioner kroner. UBs prognose er at fondet i løpet av 2020 vil bruke opp sine reserver og ha behov for en tilførsel på 8,2 millioner kroner i 2021. Det forventes refusjon fra STIM-OA i samme størrelsesorden som for 2019, ca 1,2 millioner kroner. Bibliotekdirektøren anbefaler derfor at fondet tilføres 7 millioner kroner for 2021. Da 2021 er det siste utgiftsåret refusjonsordningen fra NFR gjelder, ventes behovet for tilførsel av midler til fondet fra egen institusjon å bli større for de følgende årene. En usikkerhet er hvor mye som vil dekkes av de store litteraturavtalene.

Kostnadsbudsjett	<i>Open Access-/Publiseringsfondet</i>			
Arkivref:	2021	2022	2023	Totalt
Antall stillinger/årsverk	-	-	-	
Arealbehov (m ²)	-	-	-	
Kostnader				
Lønns- og personalkostnader				-
Utstyr/investeringer				-
Driftskostnader	8,2	8,5	9,0	25,7
Arealkostnader*				-
Sum kostnadsbudsjett	8,2	8,5	9,0	25,7
Finansiering				
Egenfinansiering - egen enhet	-	-	-	-
Egenfinansiering UiT	7,0	8,5	9,0	24,5
NFR STIM-OA	1,2	-	-	1,2
Sum finansiering	8,2	8,5	9,0	25,7

Ny faglig stilling – professor/førsteamanuensis innen utdanningsfaglig område/undervisningskvalitet – 0,75 millioner kroner i 2021, til sammen 2,3 millioner kroner over tre år

Universitetsstyret vedtok i sak 2/2017 at alle Phd-veiledere ved UiT innen 2020 skulle ha gjennomgått veilederopplæring, og at alle veiledere minimum hvert tiende år skal gjennomgå et oppdateringskurs. Det anslås at det ved UiT er 5-600 hovedveiledere, og i tillegg et stort antall biveiledere som også omfattes av vedtaket. En ny modell for gjennomføring av forskningsveiledningskurs ble gjennomført som en pilot høsten 2018/våren 2019 med 100 deltakere og gjennomføres høst 2019/vår 2020 med tilsvarende antall deltakere. Kurset er på nytt lyst ut, med oppstart høsten 2020, og med 100 påmeldte like før påmeldingsfrist.

Hensikten med strategiske midler til en ny stilling innenfor forskningsveiledning er å evaluere og videreutvikle kursmodellen på bakgrunn av de erfaringer som så langt er gjort, sørge for videre rekruttering til opplæringen i samarbeid med ledelsen på fakultetsnivå, og igangsette og lede arbeidet med utvikling av et påbyggingskurs for PhD-veiledere som har gjennomgått kvalifiseringskurset.

Stillingen vil styrke det strategiske arbeidet på kort sikt. På lang sikt vil stillingen overtas av UBs budsjett og inngå i den faste faglige bemanningen på Result.

Kostnadsbudsjett	<i>Faglig stilling - utdanningsfaglig/undervisningskvalitet</i>			
Arkivref:	2021	2022	2023	Totalt
Antall stillinger/årsverk	1,0	1,0	1,0	
Arealbehov (m ²)	-	-	-	
Kostnader				
Lønns- og personalkostnader	0,70	0,72	0,74	2,16
Utstyr/investeringer				-
Driftskostnader	0,05	0,05	0,05	0,15
Arealkostnader*				-
Sum kostnadsbudsjett	0,75	0,77	0,79	2,31
Finansiering				
Egenfinansiering - egen enhet	-	-	-	-
Egenfinansiering UiT	0,75	0,77	0,79	2,31
Annen finansiering - spesifiser				-
Sum finansiering	0,75	0,77	0,79	2,31

Budsjettinnspill utenfor ramme

Ny stilling – undervisningsadministrasjon og koordinering

1,08 millioner kroner i 2020, deretter 0,75 millioner kroner årlig (varig årlig kostnad)

Det vises til utredning vedrørende forholdet mellom universitetspedagogisk faggruppe ved Result og det øvrige pedagogiske og utdanningsvitenskapelige fagmiljø ved UiT. Universitetsstyret ble i møte i juni 2019 orientert om hvordan saken skal følges opp videre (OS 13/19, ePhorte 2018/5394-15). Den organisatoriske modellen blir opprettholdt, og universitetspedagogikk vil dermed forbli en del av Result ved Universitetsbiblioteket.

Under orienteringens avsnitt «Vurderinger og videre oppfølging» uttaler universitetsdirektøren:

«I høringsinnspillene fremheves nødvendigheten av at det universitetspedagogiske fagmiljøet, uavhengig av organisatorisk modell, gis ressurser nok til å kunne gi et tilstrekkelig tilbud for utvikling av de ansattes utdanningsfaglige kompetanse og andre områder som er viktig for å at UiT skal nå sine målsettinger. I det videre arbeidet med å etablere den overordna styringsmodellen og videreutvikle dagens tilbud, må økonomiske og ressursmessige konsekvenser også utredes. Det vil være urimelig å forvente at modellen skal kunne utvikles, implementeres og drives uten tilføring eller omdisponering av ressurser.»

Bibliotekdirektøren ser det som nødvendig å tilføre ekstra administrative ressurser til denne virksomheten. Det vises også til dialog med universitetsledelsen om saken. Etter avtale er stillingen lyst ut nå i vår, med søknad om dekning av kostnadene også for et halvt årsverk i 2020.

UB leverer faglige fellestjenester rettet mot både studenter, ansatte og fagmiljøene ved UiT. Stillingen skal ha ansvar for administrative oppgaver knyttet til UBs undervisningsaktiviteter og koordinering med enhetene og deres arbeid på området.

På denne bakgrunn anbefaler bibliotekdirektøren at UB tilføres ekstra midler på permanent basis til en utdanningsadministrativ stilling (rådgiver).

Kostnadsbudsjett	<i>Stilling innen utdanningsadministrasjon - varig</i>			
Arkivref:	2021	2022	2023	Totalt
Antall stillinger/årsverk	1,5	1,0	1,0	
Arealbehov (m ²)	-	-	-	
Kostnader				
Lønns- og personalkostnader	1,00	0,70	0,70	2,40
Utstyr/investeringer				-
Driftskostnader	0,08	0,05	0,05	0,18
Arealkostnader*				
Sum kostnadsbudsjett	1,08	0,75	0,75	2,58
Finansiering				
Egenfinansiering - egen enhet	-	-	-	-
Egenfinansiering UiT	1,08	0,75	0,75	2,58
Annen finansiering	-	-	-	-
Sum finansiering	1,08	0,75	0,75	2,58

Dekning av dyrere litteraturavtaler (APC)

2,2 millioner kroner i 2021, deretter 1,0 million kroner årlig – varig årlig kostnad

UiT har i mange år arbeidet strategisk og praktisk for å fremme overgang til åpen publisering (Open Access) av vitenskapelige artikler. OA-fondet er et eksempel på tiltak for dette. I tråd med dette ble det i løpet av 2018-2019, gjennom UNIT, forhandlet fram nye abonnementsavtaler med de store, internasjonale utgiverne³, avtaler som tillater konsortiets forskere å publisere Open Access i deres tidsskrift uten å måtte betale såkalt «article processing fee», APC.

Prisen på de nye avtalene tar blant annet utgangspunkt i institusjonens innbetalte APC'er tidligere år. Dette er kostnader som fakultetene tidligere har dekket selv, men som med de nye avtalene dekkes over UBs budsjett. De nye avtalene er betydelig dyrere enn tidligere avtaler. Bibliotekdirektøren anser det som rimelig at UB får kompensert den økningen som kan knyttes til utgifter som fakultetene tidligere har hatt.

³ Springer, Elsevier, Taylor&Francis, Wiley m.fl.

Rapporter fra UiTs regnskapssystem viser at fakultetene hadde utgifter på 0,72 millioner kroner til dette i 2017 og 0,87 millioner kroner i 2018. Dette er utgifter som nå i hovedsak ligger i de nye avtalene.

De nye avtalene trådte i kraft i løpet av 2019 (til litt ulike tidspunkt). For 2019 var fakultetenes utgifter redusert til 0,68 millioner kroner. Reduksjonen gjenspeiler at en stor del av disse kostnadene i 2019 ble dekket av de nye avtalene (og dermed betalt over litteraturbudsjettet). I første kvartal 2020 viser regnskapet 0,17 millioner kroner for fakultetenes utgifter til dette.

UB ber om å få dekket disse utgiftene som tidligere lå hos fakultetene, fra og med medio 2019. For 2019-2021 er beløpet beregnet til 2,2 millioner kroner. Fra og med 2022 ber bibliotekdirektøren om 1,0 millioner kroner årlig, da dette blir en varig kostnad.

Kostnadsbudsjett	<i>Delfinansiering nye litteraturavtaler – varig kostnad</i>			
Arkivref:	2021	2022	2023	Totalt
Antall stillinger/årsverk	-	-	-	
Arealbehov (m ²)	-	-	-	
Kostnader				
Lønns- og personalkostnader				-
Utstyr/investeringer				-
Driftskostnader	2,2	1,0	1,0	4,2
Arealkostnader*				-
Sum kostnadsbudsjett	2,2	1,0	1,0	4,2
Finansiering				
Egenfinansiering - egen enhet	-	-	-	-
Egenfinansiering UiT	2,2	1,0	1,0	4,2
Annen finansiering - spesifiser				-
Sum finansiering	2,2	1,0	1,0	4,2

Dekning av ekstraordinære litteraturkostnader 2020 – ugunstige valutakurser – 2,6 millioner kroner

UB forvalter UiTs litteraturbudsjett. For 2020 har litteraturbudsjettet en ramme på knapt 58,5 millioner kroner. Det aller meste av litteraturen kjøpes i utenlandsk valuta, spesielt euro, amerikanske dollar og britiske pund, og kostnadene er derfor meget følsomme overfor svingninger i disse valutakursene.

Som tør være kjent, er den norske krona for tida meget svak i forhold til utenlandsk valuta. Den betydelige svekkelsen gir meget stort utslag på årets litteraturkostnader.

Som bibliotekdirektøren har redegjort for, både i bibliotekstyrets budsjettbehandling og i møter med universitetets ledelse, øker kostnadene så mye at UB ikke har mulighet til å dekke dem innenfor egne rammer. Litteraturbudsjettet for 2020 er derfor vedtatt med et underskudd på 3,5 millioner kroner. Av dette utgjør økte avtalekostnader 0,9 millioner kroner (se eget avsnitt om APC ovenfor). Resterende underskudd tilskrives valutasisuasjonen.

Med bakgrunn i denne situasjonen og de møter⁴ som er avholdt om saken, tillater bibliotekdirektøren seg å be om ekstra midler til dekning av underskuddet på 2,6 millioner kroner.

Det er en viss risiko for at underskuddet vil bli enda større, da valutakursene på nyåret 2020 er blitt enda ugunstigere.

Kostnadsbudsjett	<i>Ekstraordinære litteraturkostnader - valuta</i>			
Arkivref:	2021	2022	2023	Totalt
Antall stillinger/årsverk	-	-	-	
Arealbehov (m ²)	-	-	-	
Kostnader				
Lønns- og personalkostnader				-
Utstyr/investeringer				-
Driftskostnader	2,6	-	-	2,6
Arealkostnader*				-
Sum kostnadsbudsjett	2,6	-	-	2,6
Finansiering				
Egenfinansiering - egen enhet	-	-	-	-
Egenfinansiering UiT	2,6	-	-	2,6
Annen finansiering - spesifiser				-
Sum finansiering	2,6	-	-	2,6

Møte med universitetsledelsen

Bibliotekdirektøren vil be om et snarlig møte med universitetsledelsen, for å diskutere UBs økonomiske utfordringer. I møtet ønsker bibliotekdirektøren å ta opp den generelle økonomiske situasjonen slik bibliotekstyret er gjort kjent med gjennom blant annet budsjettdokumentene, i tillegg til de innspillene som er foreslått her. Bibliotekdirektøren vil også ta opp spørsmål om dekning av kostnader knyttet til flytting av Lærerutdanningsbiblioteket samt litteraturnidler til landskapsarkitektur (LARK).

UB har i flere år hatt full renovering av UB-bygget på sin liste over prioriterte budsjettinnspill. Bibliotekdirektøren konstaterer med tilfredshet at universitetsstyret nylig godkjente at UiT sender søknad til Kunnskapsdepartementet om midler til dette⁵, og håper planen om byggestart i 2022 vil la seg realisere.

Planen som er utarbeidet synes å ta med de forhold som UB ser som nødvendig å få gjort noe med, jf UBs tidligere budsjettinnspill. Bibliotekdirektøren vil overfor universitetsledelsen framholde en forventning om at de 10 millioner kroner av UBs avsetninger som ble omdisponert sist høst, går inn som UBs andel i prosjektet, og at det ikke påløper UB ytterligere kostnader til dette.

⁴ Blant annet møte med UiTs organisasjons- og økonomidirektør 22.11.2019

⁵ S 14/20 (ephorte 2019/5815, <https://uit.no/moteportalen/um/mote?id=835>)

Johanne Raade
bibliotekdirektør

–

johanne.raade@uit.no

77 64 51 21

–

Marianne Foss
seniorrådgiver

–

marianne.foss@uit.no

77 64 57 21

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur